

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. rugsėjo 5 d.*

„Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose — Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR — Europos arešto orderis ir perdavimo tarp valstybių narių tvarka — 4 straipsnio 6 punktas — Europos arešto orderio neprivaldomojo nevykdymo pagrindai — Įgyvendinimas nacionalinėje teisėje — Suimtas asmuo, turintis arešto orderį išdavusios valstybės narės pilietybę — Europos arešto orderio išdavimas siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę — Valstybės narės teisės aktas, pagal kurį galimybė nevykdyti Europos arešto orderio suteikiama tik tuo atveju, jei prašomi perduoti asmenys yra šios valstybės piliečiai“

Byloje C-42/11

dėl *Cour d'appel d'Amiens* (Prancūzija) 2011 m. sausio 18 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2011 m. sausio 31 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderio, išduoto dėl

João Pedro Lopes Da Silva Jorge,

vykdymo

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot ir U. Løhmus, teisėjai, A. Rosas, E. Levits, A. Ó Caoimh (pranešėjas), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadžiev ir C. G. Fernlund,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė R. Šereš, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. sausio 31 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- J. P. Lopes Da Silva Jorge, atstovaujamo advokato D. Fayein-Bourgois,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues, J.-S. Pilczer ir B. Beaupère-Manokha,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vlácil,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir M. Bulterman,

* Proceso kalba: prancūzų.

- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,
 - Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar, M. Arciszewski ir B. Czech,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos W. Bogensberger ir R. Troosters,
- susipažinęs su 2012 m. kovo 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t. p. 24) 4 straipsnio 6 punkto ir SESV 18 straipsnio išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas vykdant Prancūzijoje Europos arešto orderį, kurį 2006 m. rugsėjo 14 d. išdavė Lisabonos (Portugalija) baudžiamasis teismas dėl Prancūzijoje gyvenančio Portugalijos piliečio J. P. Lopes Da Silva Jorge, kad būtų įvykdyta penkerių metų įkalinimo bausmė, skirta už prekybą narkotikais.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 3 1983 m. kovo 21 d. Strasbūre pasirašytos Konvencijos dėl nuteistųjų asmenų perdavimo 2 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Pagal šios Konvencijos nuostatas vienos valstybės teritorijoje nuteistas asmuo gali būti perduotas kitai valstybei, kad ten atliktų jam paskirtą bausmę. Pagal šią Konvenciją asmuo gali pareikšti pageidavimą, kad būtų perduotas, arba jį nuteisusiai valstybei, arba valstybei, kurioje turės atlikti bausmę.“

- 4 Šios konvencijos 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Perdavimas gali vykti tik pagal šias Konvencijos sąlygas [Perdavimas pagal šią Konvenciją gali vykti tik tokiomis sąlygomis]:

- a) nuteistasis turi būti valstybės, kurioje atliks bausmę, išėivis [piliėtis];

<...>

4. Kiekviena valstybė bet kuriuo metu Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui pasiūstoje deklaracijoje gali [savo ruožtu] apibrėžti šioje Konvencijoje vartojamą „išėivio“ [„piliečio“] terminą.“

Sajungos teisė

Pagrindų sprendimas 2002/584

- 5 Pagrindų sprendimo 2002/584 1 ir 5–8 konstatuojamosios dalys skamba taip:

„1) Vadovaujantis 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadomis, ypač jų 35 punktu, oficiali įsiteisėjusiu sprendimu nuteistų asmenų, besislapstančių nuo teisingumo, ekstradicijos tarp valstybių narių procedūra turėtų būti panaikinta, o įtariamų nusikalstamos veikos padarymu asmenų ekstradicijos procedūros turėtų būti paspartintos.

<...>

- 5) Sąjungos siekis tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve reikalauja panaikinti ekstradiciją tarp valstybių narių ir pakeisti ją perdavimo sistema tarp teisminių institucijų. <...> Tradiciniai iki šiol egzistavę valstybių narių bendradarbiavimo santykiai laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje turėtų būti pakeisti teismo sprendimų baudžiamosiose bylose laisvo judėjimo sistema, taikoma ir ikiteisminiams, ir galutiniams sprendimams.
- 6) Šiame pagrindų sprendime numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba pavadino teismo bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.
- 7) Kadangi valstybės narės, veikdamos vienašališkai, negali pakeisti daugiašalės ekstradicijos sistemos, kuri remiasi 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos, ir todėl dėl šios užduoties masto ir poveikio ją geriau galima įvykdyti Sąjungos lygiu, Taryba gali priimti priemones, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nurodytu [ES] 2 straipsnyje ir [EB] 5 straipsnyje. <...>
- 8) Sprendimams dėl Europos arešto orderio vykdymo turi būti taikoma pakankama kontrolė, o tai reiškia, kad valstybės narės, kurioje prašomas perduoti asmuo buvo areštuotas, teisminė institucija turi priimti sprendimą dėl jo (jos) perdavimo.“
- 6) Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnyje Europos arešto orderis ir įpareigojimas jį vykdyti apibrėžiami taip:
- „1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, arba sprendimą dėl įkalinimo.
2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamasi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.
- <...>“
- 7) To paties pagrindų sprendimo 3 straipsnyje išvardyti trys „Europos arešto orderio privalomo nevykdymo pagrindai“.
- 8) Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio, skirto Europos arešto orderio neprivalomo nevykdymo pagrindams, septyniuose punktuose skelbiami šie pagrindai. Jo 6 punkte šiuo klausimu nurodyta:
- „Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį:
- <...>
- 6) jei Europos arešto orderis yra išduotas, siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kai prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas, ir toji valstybė imasi vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo pagal savo vidaus teisę.“

Pamatinis sprendimas 2008/909/TVR

- 9) 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/909/TVR dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo skiriant laisvės atėmimo bausmes ar su laisvės atėmimu susijusias priemones, siekiant jas vykdyti Europos Sąjungoje (OL L 327, p. 27), 2 ir 4 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
- „2) 2000 m. lapkričio 29 d. Taryba pagal Tamperės išvadą priėmė priemonių, skirtų sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principui įgyvendinti, programą (OL C 12, 2001, p. 10), kurioje raginama įvertinti galutinių laisvės atėmimo bausmių tarpusavio pripažinimo

šiuolaikinių mechanizmų poreikį (14 priemonė) ir išplėsti nuteistųjų perdavimo principo taikymą valstybėje narėje gyvenantiems asmenims (16 priemonė).

<...>

4) Visos valstybės narės ratifikavo 1983 m. kovo 21 d. Europos Tarybos konvenciją dėl nuteistųjų asmenų perdavimo. Pagal šią konvenciją nuteistieji gali būti perduoti atlikti likusią bausmę tik tai valstybei, kurios piliečiai jie yra, ir tik gavus jų ir atitinkamų valstybių sutikimą. Konvencijos 1997 m. gruodžio 18 d. papildomą protokolą, pagal kurį laikantis tam tikrų sąlygų asmenį galima perduoti be jo sutikimo, ratifikavo ne visos valstybės narės. Nė vienu iš šių dokumentų nenustatoma pagrindinė pareiga imtis atsakomybės dėl nuteistųjų, siekiant užtikrinti bausmės arba sprendimo vykdymą.“

10 Šio pamatinio sprendimo 3 straipsnio „Tikslas ir taikymo sritis“ 1 dalyje skelbiama:

„Šio pamatinio sprendimo tikslas – nustatyti taisykles, pagal kurias valstybė narė, siekdama sudaryti palankesnes sąlygas socialinei nuteistojo asmens reabilitacijai, pripažįsta nuosprendį ir vykdo bausmę.“

11 Minėto pamatinio sprendimo 17 straipsnio „Vykdymą reglamentuojantys teisės aktai“ 1 dalyje nustatyta:

„Bausmės vykdymą reglamentuoja vykdančiosios valstybės teisė. Laikantis 2 ir 3 dalių nuostatų, tik vykdančiosios valstybės institucijos yra kompetentingos nuspręsti dėl vykdymo tvarkos ir nustatyti visas su tuo susijusias priemones, įskaitant paleidimo nesuėjus terminui ar lygtinai pagrindus.“

12 To paties pamatinio sprendimo 25 straipsnis „Bausmių vykdymas pagal Europos arešto orderį“ suformuluotas taip:

„Nedarant poveikio Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR taikymui, šio pamatinio sprendimo nuostatos *mutatis mutandis* taikomos bausmių vykdymui tiek, kiek jos atitinka Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR nuostatas, tais atvejais, kai valstybė narė imasi vykdyti bausmę Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR 4 straipsnio 6 dalyje [punkte] nurodytais atvejais, arba kai ji veikdama pagal Pamatinio sprendimo 2002/584/TVR 5 straipsnio 3 dalį nustatė sąlygą, kad asmuo turi būti grąžintas atlikti bausmės į atitinkamą valstybę narę, kad būtų išvengta atitinkamo asmens nebaudžiamumo.“

13 Pamatinio sprendimo 2008/909 26 straipsnio, kuris pagal jo pavadinimą skirtas ryšiui su kitais susitarimais ir tvarka, 1 dalyje nustatyta:

„Šis pamatinis sprendimas nuo 2011 m. gruodžio 5 d. pakeičia atitinkamas nuostatas, išdėstytas toliau nurodytose konvencijose, kurios taikomos valstybių narių santykiams reguliuoti, tačiau nedarant poveikio jų taikymui tarp valstybių narių ir trečiųjų šalių bei taikymo pereinamuoju laikotarpiu pagal 28 straipsnį:

— 1983 m. kovo 21 d. Europos konvencija dėl nuteistųjų asmenų perdavimo ir jos 1997 m. gruodžio 18 d. papildomas protokolai,

<...>“

14 Šio pamatinio sprendimo 28 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Iki 2011 m. gruodžio 5 d. gautiems prašymams ir toliau taikomi galiojantys teisės aktai dėl nuteistųjų perdavimo. Prašymams, gautiems po tos datos, taikomos taisyklės, kurias valstybės narės priėmė pagal šį pamatinį sprendimą.“

15 Minėto pamatinio sprendimo 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad iki 2011 m. gruodžio 5 d. pradėtų laikytis šio pamatinio sprendimo.“

Prancūzijos teisė

16 Baudžiamąjį proceso kodekso 695-24 straipsnyje nustatyta:

„Gali būti atsisakyta vykdyti Europos arešto orderį:

<...>

2. Jei siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba su laisvės atėmimu susijusią priemonę prašomas perduoti asmuo yra Prancūzijos pilietis, o kompetentingos Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja ją įvykdyti.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

17 2003 m. gruodžio 3 d. įsiteisėjusiu nuosprendžiu Lisabonos baudžiamasis teismas skyrė J. P. Lopes Da Silva Jorge penkerių metų laisvės atėmimo bausmę už 2002 m. balandžio–liepos mėn. vykdytą prekybą narkotikais.

18 2006 m. rugsėjo 14 d. šis teismas išdavė Europos arešto orderį dėl J. P. Lopes Da Silva Jorge, kad būtų įvykdyta minėta bausmė.

19 Vėliau J. P. Lopes Da Silva Jorge apsigyveno Prancūzijoje. 2009 m. liepos 11 d. jis susituokė su Prancūzijos piliete, su kuria nuo to laiko gyvena Prancūzijos teritorijoje. Nuo 2008 m. vasario 3 d. jis dirba Prancūzijoje regioninių reisų vairuotoju pagal nuolatinę darbo sutartį, sudarytą su šioje valstybėje narėje įsteigta įmone.

20 Iškvietas telefonu J. P. Lopes Da Silva Jorge 2010 m. gegužės 19 d. atvyko į kompetentingą Prancūzijos policijos tarnybą, kuri, pasinaudojusi šia proga, pradėjo vykdyti dėl jo išduotą Europos arešto orderį ir išaiškino jo teises.

21 2010 m. gegužės 20 d. *Cour d'appel d'Amiens* generalinis prokuroras, išsiaiškinęs J. P. Lopes Da Silva Jorge tapatybę ir išaiškinęs jam Europos arešto orderio turinį ir jo turimą teisę į gynybą, nurodė jį suimti.

22 2010 m. gegužės 25 d. sprendimu *Cour d'appel d'Amiens* nusprendė paleisti J. P. Lopes Da Silva Jorge į laisvę ir skyrė jam teismo priežiūrą.

23 Vykstant procesui pagrindinėje byloje dėl minėto Europos arešto orderio vykdymo *Cour d'appel d'Amiens* generalinis prokuroras reikalavo perduoti J. P. Lopes Da Silva Jorge orderį išdavusiam teismui tuo pagrindu, kad šis išdavė minėtą arešto orderį laikydamasis teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir kad netaikytinas nė vienas iš Baudžiamąjį proceso kodekso 695-24 straipsnyje numatytų privalomojo ar neprivalomojo nevykdymo pagrindų. Paprašytas pareikšti nuomonę dėl 2009 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Wolzenburg* (C-123/08, Rink. p. I-9621) reikšmės *Cour d'appel d'Amiens* generalinis prokuroras pažymėjo, kad J. P. Lopes Da Silva Jorge turi teisę remtis Prancūzijos teisės aktais, nustatančiais sąlygas, kurioms esant kompetentinga institucija gali

atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, taigi Baudžiamojo proceso kodekso 695-24 straipsniu. Tačiau jis pažymėjo, kad šiame straipsnyje nurodytas atsisakymo vykdyti Europos arešto orderį pagrindas taikomas tik Prancūzijos piliečiams ir pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą yra neprivalomas. Taigi, kaip 2007 m. vasario 7 d. sprendime (Nr. 07-80.162, *Bull. crim.* Nr. 39) nusprendė *Cour de cassation* (Prancūzija) baudžiamųjų bylų kolegija, Baudžiamojo proceso kodekso 695-24 straipsnis taikytinas tik Prancūzijos piliečiams ir tik su sąlyga, kad kompetentingos Prancūzijos institucijos įsipareigoja pačios įvykdyti bausmę.

- 24 J. P. Lopes Da Silva Jorge, priešingai, prašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį ir leisti laisvės atėmimo bausmę atlikti Prancūzijoje. Šiuo klausimu J.P. Lopes Da Silva Jorge, be kita ko, teigia, kad jo perdavimas Portugalijos teisminės valdžios institucijoms prieštarautų 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsniui. Tokiu perdavimu būtų neproporcingai pažeista jo teisė į asmeninio ir šeimos gyvenimo gerbimą, nes jis gyvena Prancūzijoje kartu su savo sutuoktine, turinčia Prancūzijos pilietybę, ir dirba šioje valstybėje narėje regioninių reisų vairuotoju pagal neterminuotą darbo sutartį, sudarytą su Prancūzijos įmone. Remdamasis minėtu Sprendimu *Wolzenburg*, J.P. Lopes Da Silva Jorge taip pat teigia: kadangi Baudžiamojo proceso kodekso 695-24 straipsniu neprivalomas atsisakymo vykdyti pagrindas, įtvirtintas Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte, taikomas tik Prancūzijos piliečiams, šiuo straipsniu nurodyta pagrindų sprendimo nuostata perkelta neteisingai, nes šia nuostata nurodytą pagrindą leidžiama taikyti ir vykdančiosios valstybės narės gyventojams. Be to, anot jo, tai reiškia diskriminaciją dėl pilietybės, kaip ji suprantama pagal SESV 18 straipsnį, nes minėtoje nacionalinės teisės nuostatoje įtvirtintas skirtingas požiūris į Prancūzijos ir kitų valstybių narių piliečius nėra objektyviai pagrįstas.
- 25 Taigi prašyme priimti prejudicinį sprendimą *Cour d'appel d'Amiens* kelia klausimą, ar Baudžiamojo proceso kodekso 695-24 straipsnis, kiek juo neprivalomą atsisakymo vykdyti Europos arešto orderį pagrindą, įtvirtintą Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte, leidžiama taikyti tik Prancūzijos piliečiams, yra suderinamas su šia pagrindų sprendimo nuostata ir SESV 18 straipsniu, atsižvelgiant į minėtą Sprendimą *Wolzenburg*.
- 26 Šiomis aplinkybėmis *Cour d'appel d'Amiens* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [SESV 18] straipsnyje įtvirtintam nediskriminavimo principui prieštarauja nacionalinės teisės nuostata, kaip antai Baudžiamojo proceso kodekso 695-24 straipsnis, pagal kurią galimybė nevykdyti Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, suteikiama tik tuo atveju, jei prašomas perduoti asmuo yra Prancūzijos pilietis ir kompetentingos Prancūzijos institucijos įsipareigoja įvykdyti šią bausmę?
2. Ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio [6 punkte] nurodyto nevykdymo pagrindo įgyvendinimo nacionalinėje teisėje principas paliekamas valstybių narių diskrecijai, ar yra privalomojo pobūdžio ir, svarbiausia, ar valstybė narė gali taikyti priemonę, kuria diskriminuojama dėl pilietybės?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 27 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas ir SESV 18 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad vykdančioji valstybė narė, perkeldama minėto 4 straipsnio 6 punktą, gali nuspręsti apriboti atvejus, kuriais nacionalinė vykdančioji teisminė institucija turi teisę atsisakyti perduoti į šios nuostatos taikymo sritį patenkančią asmenį ir visiškai bei automatiškai neįtraukti jos teritorijoje esančių ar nuolat gyvenančių kitų valstybių narių piliečių.

- 28 Primintina, jog Pagrindų sprendimu 2002/584, kaip matyti, be kita ko, iš jo 1 straipsnio 1 ir 2 dalių bei 5 ir 7 konstatuojamųjų dalių, siekiama pakeisti daugiašalę ekstradicijos sistemą tarp valstybių narių tarpusavio pripažinimo principu pagrįsta nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn sistema (žr. 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, Rink. p. I-3633, 28 punktą; 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Kozłowski*, C-66/08, Rink. p. I-6041, 31 ir 43 punktus; minėto Sprendimo *Wolzenburg* 56 punktą ir 2010 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Mantello*, C-261/09, Rink. p. I-11477, 35 punktą).
- 29 Remiantis šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalimi, minėtas principas reiškia, kad valstybės narės iš principo privalo vykdyti Europos arešto orderį (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Leymann ir Pustovarov*, C-388/08 PPU, Rink. p. I-8983, 51 punktą; minėto Sprendimo *Wolzenburg* 57 punktą ir minėto Sprendimo *Mantello* 36 ir 37 punktus).
- 30 Nors Pagrindų sprendimo 2002/584 bendra struktūra pagrįsta tarpusavio pripažinimo principu, toks pripažinimas vis dėlto nereiškia absoliučios pareigos vykdyti išduotą arešto orderį. Iš tikrųjų minėto pagrindų sprendimo sistema, kaip matyti, be kita ko, iš jo 4 straipsnio, palieka valstybėms narėms galimybę konkrečiais atvejais leisti kompetentingoms teisminėms institucijoms nuspręsti, kad skirta bausmė turi būti vykdoma vykdančiosios valstybės narės teritorijoje (2010 m. spalio 21 d. Sprendimo *B.*, C-306/09, Rink. p. I-10341, 50 ir 51 punktai).
- 31 Tai pasakytina, pavyzdžiui, apie Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą, kuriame nurodytas Europos arešto orderio neprivalomo nevykdymo pagrindas, kuriuo remdamasi vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti tokį orderį, išduotą siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, kai prašomas perduoti asmuo „yra vykdančiojoje valstybėje narėje arba yra jos pilietis ar gyventojas“ ir toji valstybė imasi vykdyti šią bausmę pagal savo vidaus teisę.
- 32 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad šiuo neprivalomo nevykdymo pagrindu, be kita ko, siekiama leisti vykdančiajai teisminei institucijai suteikti ypatingą reikšmę galimybei padidinti prašomo perduoti asmens galimybes socialiai reintegruoti atlikus skirtą bausmę (žr. minėtų sprendimų *Kozłowski* 45 punktą; *Wolzenburg* 62 ir 67 punktus bei *B.* 52 punktą).
- 33 Vis dėlto įgyvendindamos šią nuostatą valstybės narės turi tam tikrą diskreciją vertinti. Vykdančioji valstybė iš tikrųjų gali teisėtai siekti minėto tikslo tik asmenų, įrodžiusių tam tikrą integravimosi į šios valstybės visuomenę laipsnį, atžvilgiu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Wolzenburg* 61, 67 ir 73 punktus).
- 34 Pavyzdžiui, pripažįstama, kad įgyvendindamos Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą valstybės narės, laikydamosi jo 1 straipsnio 2 dalyje nustatytos esminės taisyklės, gali apriboti situacijas, kai vykdančiajai valstybei narei turėtų būti galima atsisakyti perduoti asmenį, kuriam taikomas 4 straipsnio 6 punktas, siedamos šios nuostatos taikymą su sąlyga, kad kai prašomas perduoti asmuo yra kitos valstybės narės pilietis, turintis SESV 21 straipsnio 1 dalimi grindžiamą teisę apsigyventi, šis pilietis būtų teisėtai išgyvenęs tam tikrą laikotarpį minėtoje vykdančiojoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Wolzenburg* 62 ir 74 punktus).
- 35 Tačiau jei valstybė narė perkelia Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą į savo vidaus teisę, ji turi atsižvelgti į tai, kad į apibrėžtą šios nuostatos taikymo sritį patenka asmenys, kurie yra vykdančiosios valstybės narės „piliečiai“, ir asmenys, kurie, nebūdami šios valstybės piliečiai, joje „yra“ arba „yra (jos) gyventojai“ (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Kozłowski* 34 punktą).
- 36 Sąvokos „yra“ ir „yra gyventojas“ turi būti apibrėžiamos vienodai visose valstybėse narėse, nes jos susijusios su savarankiškais Sąjungos teisės sąvokomis (žr. minėto Sprendimo *Kozłowski* 41–43 punktus).

- 37 Viena vertus, nors, kaip matyti iš šio sprendimo 33 punkto, perkeldamos į vidaus teisę Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą valstybės narės turi tam tikrą diskreciją vertinti, jos negali nustatyti platesnės, nei išplaukia iš šios nuostatos vienodo aiškinimo visose valstybėse narėse, šių sąvokų apimties (žr. minėto Sprendimo *Kozłowski* 43 punktą).
- 38 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad sąvoka „yra“ negali būti aiškinama plačiai, nes tai reikštų, jog vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį vien dėl to, kad prašomas perduoti asmuo laikinai yra vykdančiosios valstybės narės teritorijoje (minėto Sprendimo *Kozłowski* 36 punktas).
- 39 Kita vertus, perkeldamos į vidaus teisę Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą valstybės narės turi nepažeisti SESV 18 straipsnio.
- 40 Atsižvelgiant į šio sprendimo 32 punkte primintą Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktu siekiamą tikslą padidinti asmens, kuriam kitoje valstybėje narėje skirta laisvės atėmimo bausmė, galimybes socialiai reintegrui, vykdančiosios valstybės piliečiai ir vykdančiojoje valstybėje narėje gyvenantys ar esantys kitų valstybių narių piliečiai, integruojasi į šios valstybės narės visuomenę, iš esmės neturėtų būti vertinami skirtingai (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Wolzenburg* 68 punktą).
- 41 Šiomis aplinkybėmis negalima sutikti, kad prašomas perduoti asmuo, kuris nėra vykdančiosios valstybės narės pilietis, bet joje yra ar gyvena tam tikrą laiką, jokių atveju negali būti susijęs su šia valstybe ryšiais, galinčiais pateisinti galimybę remtis šiuo neprivalomo nevykdymo pagrindu (minėto Sprendimo *Kozłowski* 37 punktas).
- 42 Kaip matyti iš šio sprendimo 34 punkto, Teisingumo Teismas jau yra pripažinęs, kiek tai susiję su valstybe nare, įgyvendinusia Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą ir nustačiusia ypatingas šios nuostatos taikymo sąlygas, kad, kaip ir savo piliečiams nustatytas pilietybės reikalavimas, kitų valstybių narių piliečiams nustatytas reikalavimas nepertraukiamai gyventi penkerius metus gali būti laikomas užtikrinančiu, kad prašomas perduoti asmuo yra pakankamai integruojasi vykdančiojoje valstybėje narėje (žr. minėto Sprendimo *Wolzenburg* 68 punktą).
- 43 Be to, Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad kai valstybė narė įgyvendino Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą, tačiau nenustatė ypatingų šios nuostatos taikymo sąlygų, vykdančioji teisminė institucija, siekdama nustatyti, ar esant konkrečiai situacijai egzistuoja prašomo perduoti asmens ryšiai su vykdančiąja valstybe nare, leidžiantys konstatuoti, kad šis asmuo gyvena ar yra šioje valstybėje, kaip taip suprantama pagal pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktą, turi bendrai įvertinti kelias objektyvias aplinkybes, apibūdinančias šio asmens situaciją, tarp kurių visų pirma yra prašomo perduoti asmens buvimo trukmė, pobūdis ir sąlygos, taip pat šeimos bei ekonominiai ryšiai, kuriuos šis asmuo palaiko (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Kozłowski* 48 ir 49 punktus bei *Wolzenburg* 76 punktą).
- 44 Kad pateisintų skirtingą Prancūzijos ir kitų valstybių narių piliečių vertinimą, Prancūzijos vyriausybė vis dėlto teigia, kad Pagrindų sprendime 2002/584 nenumatytas joks mechanizmas, leidžiantis vienai valstybei narei įvykdyti kitoje valstybėje narėje skirtą bausmę, o Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte šiuo klausimu nukreipiama į valstybių narių teisę, nes šioje nuostatoje numatytas nevykdymo pagrindas siejamas su vykdančiosios valstybės narės išpareigojimu įvykdyti šią bausmę „pagal savo vidaus teisę“.
- 45 Tačiau Prancūzijos vyriausybė pažymi, kad pagal galiojančią jos vidaus teisę ji gali išpareigoti įvykdyti nuteistam asmeniui skirtą bausmę tik jei šis turi Prancūzijos pilietybę. Skirtingai nuo kitų valstybių narių, Prancūzijos Respublika nėra nei 1970 m. gegužės 28 d. Hagoje pasirašytos Europos konvencijos dėl tarptautinio baudžiamųjų nuosprendžių pripažinimo, nei 1991 m. lapkričio 13 d. Europos Bendrijų valstybių narių konvencijos dėl užsienyje paskirtų nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo

dalyvė. Tačiau, kaip ir visos kitos valstybės narės, Prancūzijos Respublika ratifikavo 1983 m. kovo 21 d. Strasbūre pasirašytą Europos konvenciją dėl nuteistųjų asmenų perdavimo, kurios 3 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad perduoti nuteistąjį atlikti bausmę galima tik jo pilietybės valstybei.

- 46 Prancūzijos vyriausybė pabrėžia, kad būtent dėl šios priežasties Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė Pamatinį sprendimą 2008/909, kuriuo, be kita ko, siekiama išplėsti nuteistųjų asmenų perdavimo principo taikymą valstybėje narėje gyvenantiems asmenims. Remiantis jo 25 straipsniu, šis pamatinis sprendimas taikomas bausmių vykdymui tais atvejais, kai valstybė narė imasi vykdyti bausmę pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą. Tačiau pagal Pamatinio sprendimo 2008/909 29 straipsnį valstybės narės iki 2011 m. gruodžio 5 d. turi pradėti įgyvendinti jo nuostatas. Be to, to paties pamatinio sprendimo 28 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad iki 2011 m. gruodžio 5 d. gautiems prašymams ir toliau taikomi galiojantys teisės aktai dėl nuteistųjų perdavimo.
- 47 Tačiau, kaip nurodė pati Prancūzijos vyriausybė posėdyje atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą ir kaip tai irgi teigia Vokietijos ir Nyderlandų vyriausybės, nors minėtos Konvencijos dėl nuteistųjų asmenų perdavimo 3 straipsnio 1 dalies a punktu šios konvencijos dalyvėmis esančioms valstybėms leidžiama taikyti galimybę nacionalinėje teritorijoje vykdyti kitoje valstybėje skirtą bausmę tik savo piliečiams, nei šia konvencija, nei jokia kita tarptautinės teisės nuostata šios valstybės neįpareigojamos įtvirtinti tokią taisyklę.
- 48 Teismo posėdyje Europos Komisija pažymėjo, ir šiuo klausimu jai nebuvo prieštaraujama, kad pagal minėtos konvencijos 3 straipsnio 4 dalį kiekviena valstybė šios konvencijos dalyvė bet kuriuo metu Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui pateiktoje deklaracijoje gali apibrėžti šioje konvencijoje vartojamą „piliečio“ sąvoką, kaip apimančią tam tikras šios valstybės teritorijoje esančių ar nuolat gyvenančių asmenų, neturinčių šios valstybės pilietybės, kategorijas. Kai kurios susitariančios šalys, pavyzdžiui, Danijos Karalystė, Airija, Italijos Respublika, Suomijos Respublika ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, pateikė šias deklaracijas.
- 49 Taigi darytina išvada, kad tariamu negalėjimu valstybėje narėje įvykdyti kitoje valstybėje narėje skirtą laisvės atėmimo bausmę kitos valstybės narės piliečiui negalima pateisinti skirtingo šio piliečio ir Prancūzijos piliečio vertinimo dėl to, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas neprivalomo nevykdymo pagrindas taikomas tik Prancūzijos piliečiams.
- 50 Dėl šios priežasties, jei valstybės narės perkelia Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą į savo vidaus teisę, jos negali nepažeisdamos nediskriminavimo dėl pilietybės principo taikyti šį nevykdymo pagrindą tik savo pačių piliečiams ir visiškai bei automatiškai netaikyti jo kitų valstybių narių piliečiams, esantiems ar nuolat gyvenantiems vykdančiosios valstybės narės teritorijoje, kad ir kokie būtų jų ryšiai su šia valstybe nare.
- 51 Ši išvada nereiškia, kad nagrinėjama valstybė narė turi būtinai atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą dėl joje nuolat gyvenančio ar esančio asmens, tačiau jei šio asmens integravimosi į šios valstybės visuomenę laipsnis panašus į piliečio integravimosi laipsnį, vykdančioji teisminė institucija turi galėti įvertinti, ar yra teisėtas interesas, pateisinantys arešto orderį išdavusioje valstybėje skirtos bausmės vykdymą vykdančiosios valstybės narės teritorijoje.
- 52 Iš to matyti, kad nors perkeldama Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą valstybė narė gali nuspręsti apriboti atvejus, kuriais nacionalinė vykdančioji teisminė institucija turi teisę atsisakyti perduoti į šios nuostatos taikymo sritį patenkantį asmenį, ir taip sustiprinti šiuo pagrindų sprendimu įtvirtintą perdavimo sistemą, pagrįstą tarpusavio pripažinimo principu (minėto Sprendimo *Wolzenburg* 58 ir 59 punktai), ji negali visiškai ir automatiškai neįtraukti į šią taikymo sritį kitų valstybių narių piliečių, esančių ar nuolat gyvenančių jos teritorijoje, kad ir kokie būtų jų ryšiai su ja.

- 53 Pagal teismo praktiką, nors, kaip numatyta ES 34 straipsnio 2 dalies b punkte, pamatiniai sprendimai negali veikti tiesiogiai, vis dėlto dėl jų privalomojo pobūdžio nacionalinės valdžios institucijoms, ypač nacionaliniams teismams, kyla pareiga aiškinti nacionalinę teisę laikantis Sąjungos teisės (2005 m. birželio 16 d. Sprendimo *Pupino*, C-105/03, Rink. p. I-5285, 33 ir 34 punktai).
- 54 Taigi taikydamas nacionalinę teisę ją aiškinti turintis nacionalinis teismas privalo tai daryti kuo labiau atsižvelgdamas į pamatinio sprendimo formuluotę ir tikslą, kad būtų pasiektas jame numatytas rezultatas. Šis reikalavimas nacionalinę teisę aiškinti taip, kad aiškinimas atitiktų Sąjungos teisę, matyti iš pačios ES sutarties sistemos, nes jis leidžia bylas nagrinėjančiam nacionaliniam teismui pagal savo kompetenciją užtikrinti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą (šiuo klausimu žr., be kita ko, 2004 m. spalio 5 d. Sprendimo *Pfeiffer ir kt.*, C-397/01-C-403/01, Rink. p. I-8835, 113 ir 114 punktus ir 2012 m. sausio 24 d. Sprendimo *Dominguez*, C-282/10, 24 punktą).
- 55 Žinoma, šis Sąjungos teisę atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo principas turi tam tikras ribas. Pavyzdžiui, nacionalinio teismo pareigą aiškinant ir taikant atitinkamas vidaus teisės normas atsižvelgti į pamatinio sprendimo turinį riboja bendrieji teisės principai ir ja negalima grįsti nacionalinės teisės aiškinimo *contra legem* (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Pupino* 47 punktą ir *Dominguez* 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 56 Vis dėlto pagal Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo principą reikalaujama, kad nacionaliniai teismai pagal savo kompetenciją visus veiksmus atliktų atsižvelgdami į visą vidaus teisės sistemą ir taikydami joje pripažintus aiškinimo metodus, kad būtų užtikrintas visiškas nagrinėjamo pamatinio sprendimo veiksmingumas ir priimtas juo siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Dominguez* 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 57 Pagrindinėje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šiuo tikslu turi atsižvelgti ne tik į nuostatas, kuriomis siekiama perkelti Pagrindų sprendimą 2002/584, bet ir į vidaus teisės sistemos principus bei nuostatas, reglamentuojančias veiksmus, kurių teismas turi teisę imtis dėl pagal nacionalinę teisę draudžiamos diskriminacijos, būtent leidžiančias šiam teismui sušvelninti šią diskriminaciją, kol teisės aktų leidėjas imsis jai pašalinti būtinų priemonių.
- 58 Jei toks nacionalinės teisės taikymas būtų galimas, šis teismas turėtų išnagrinėti, ar pagrindinėje byloje, bendrai vertinant objektyvias aplinkybes, apibūdinančias prašomo perduoti asmens situaciją, tarp šio asmens ir vykdančiosios valstybės narės yra pakankami ryšiai, kaip antai šeimos, ekonominiai ir socialiniai, įrodantys tokį jo integravimąsi į šios valstybės visuomenę, dėl kurio jo padėtį faktiškai galima prilyginti valstybės piliečio padėčiai.
- 59 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą ir SESV 18 straipsnį reikia aiškinti taip: nors perkeldama šį 4 straipsnio 6 punktą valstybė narė gali nuspręsti apriboti atvejus, kuriais nacionalinė vykdančioji teisminė institucija turi teisę atsisakyti perduoti į šios nuostatos taikymo sritį patenkančią asmenį, ji negali visiškai ir automatiškai neįtraukti į šią taikymo sritį kitų valstybių narių piliečių, esančių ar nuolat gyvenančių jos teritorijoje, kad ir kokie būtų jų ryšiai su ja.
- 60 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visą vidaus teisės sistemą ir taikydamas joje pripažintus aiškinimo metodus, turi aiškinti nacionalinę teisę kuo labiau paisydamas Pagrindų sprendimo 2002/584 formuluotės ir tikslo, kad būtų užtikrintas visiškas šio pagrindų sprendimo veiksmingumas ir priimtas juo siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 61 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos 4 straipsnio 6 punktą ir SESV 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad nors perkeldama šį 4 straipsnio 6 punktą valstybė narė gali nuspręsti apriboti atvejus, kuriais nacionalinė vykdančioji teisminė institucija turi teisę atsisakyti perduoti į šios nuostatos taikymo sritį patenkantį asmenį, ji negali visiškai ir automatiškai neįtraukti į šią taikymo sritį kitų valstybių narių piliečių, esančių ar nuolat gyvenančių jos teritorijoje, kad ir kokie būtų jų ryšiai su ja.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visą vidaus teisės sistemą ir taikydamas joje pripažintus aiškinimo metodus, turi aiškinti nacionalinę teisę kuo labiau paisydamas Pagrindų sprendimo 2002/584 formuluotės ir tikslo, kad būtų užtikrintas visiškasis šio pagrindų sprendimo veiksmingumas ir priimtas juo siekiamą tikslą atitinkantis sprendimas.

Parašai.